

Лютак Оксана Зіновіївна
Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника
Кандидат психологічних наук, доцент
Тринчук Віра Василівна
Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника
Студентка 4 курсу
м.Івано-Франківськ

ОБРАЗ УКРАЇНСЬКОГО МІГРАНТА В УЯВЛЕННЯХ СУЧАСНИХ СТУДЕНТІВ

Глобальна інтенсифікація міграції населення є одним з найважливіших феноменів нашого століття. Мільйони сучасних українців покидають батьківщину, мотивуючи свій від'їзд переважно економічними причинами, пошуком високооплачуваної роботи, можливостей самореалізації, підприємництва, науково-технічної творчості тощо. Внаслідок міграції порушується структура сімей, погіршується їх соціально-психологічний клімат, процеси соціалізації дітей тощо. Молоді люди часто не уявляють реалій життя в ситуації міграції, і це заважає їм нормально адаптуватись в іноетнічному просторі та реадaptуватись при поверненні в Україну.

Дослідження уявлень сучасних студентів про українських мігрантів проводилось на базі Інституту туризму, Педагогічного інституту та філософського факультету ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В.Стефаника». Анкетуванням охоплено 123 студенти з сімей мігрантів, які з допомогою блоку авторських анкет визначали основні потреби сучасних трудових мігрантів, а також тенденції міжособистісних відносин у їх сім'ях.

Виокремлено наступні психологічні чинники, які сприяють виникненню конфліктів у сім'ях українських мігрантів:

1. Недостатнє задоволення потреби в ніжності, любові, турботі.
2. Непостійність, періодичність сексуальних відносин між партнерами.
3. Низький рівень задоволеності спілкуванням в сім'ї між подружжям, між батьками і дітьми;
4. Неможливість достотно проводити вільний час разом з сім'єю через постійну відсутність одного або двох членів.
5. Недостатнє виконання чоловіком, жінкою сімейних ролей, функцій.
6. Перевантаженість сімейними ролями одного з партнерів.

Результат таких негативних психологічних чинників, які супроводжують життєдіяльність сім'ї, – це порушення її соціально-психологічного клімату.

За результатами дослідження, 62% жінок-мігрантів відчують незадоволену потребу в ніжності, 45,8% почуваються дуже нещасними в ситуації міграції. 78% жінок відповіли, що не хочуть, щоб до них проявляв ніжність хто-небудь інший, крім власного чоловіка.

Задоволені сексуальними відносинами з чоловіком 65,2%, вкрай не задоволені – 32,4%, байдуже ставлення – 2,4%.

Необхідність у спілкуванні відчують – 80,3%, помірну потребу в спілкуванні з партнерами – 15,6%, відсутність потреби – 4,1%.

Чоловіки вважають, що дружина повинна проявити свою ніжність: а) раз на день-89,8%, б) раз на тиждень – 10,2%, в) раз на місяць – 0. Тому 67,6% чоловіків почуваються вкрай нещасливими в ситуації міграції. У половини чоловіків нереалізована потреба в спілкуванні з близькими людьми, 55,3% мріють відпочити з сім'єю.

Результати досліджень показали, що з 50 опитаних сімей мігрантів високий рівень задоволення шлюбом спостарігається у 25% пар; середній – 35%; низький – 40%. Цікавим є те, що з 50 опитаних оцінюють свій шлюб як невдалий- 17%, швидше невдалий, ніж вдалий – 37%, швидше вдалий, ніж невдалий – 27%, вдалий – 19%.

Аналіз розподілу ролей у сім'ях мігрантів показав, що жінки перевантажені сімейними ролями більшою мірою, ніж чоловіки. Це помітно у сфері виховання дітей (65%), ролі «господаря», «господині» (59%), емоційному

кліматі сім'ї (70%). А невиконання функціонально-рольових обов'язків призводять до конфліктів у сім'ї. Виникають суперечності між інтересами, потребами, бажаннями, що породжують негативні емоції. Рівень психологічного здоров'я сім'ї відхиляється від норми; істотно порушуються його показники: функціонально-рольова узгодженість, сексуально-рольова адекватність.

Основними причинами зміни місця проживання своїх батьків-мігрантів студенти назвали: 1) можливість заробити гроші для допомоги сім'ї; 2) еміграцію близьких людей і небажання залишитись без звичного кола спілкування; 3) необхідність вирішити власні матеріальні проблеми; 4) турботу про навчання й подальше працевлаштування дітей; 5) втрату місця роботи в Україні і можливість працевлаштування за кордоном; 6) переслідування за політичні, релігійні чи інші переконання в Україні.

Основні труднощі, з якими стикаються мігранта в країнах їх перебування, на думку студентів, наступні: 1) неможливість працювати за спеціальністю; 2) незнання чи недостатнє володіння іноземною мовою; 3) ненормований робочий день; 4) проблеми з пошуком та отриманням житла; 5) проблеми з реєстрацією, легалізацією; 6) труднощі з акліматизацією;

В уявленнях сучасних студентів психологічний стан мігранта в період адаптації до нової культури можна описати таким чином: почуття ейфорії, що переростає в прояви суму й депресії; невпевненість і невизначеність у майбутньому своїх близьких, які залишились на Україні; втрата минулого і необхідність починати все спочатку. Частина респондентів відчуває задоволення від своїх дій і досягнень, оптимізм, бажання будувати майбутнє, успішність, пов'язані з можливістю швидко заробити великі гроші.